

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «Культура і психологія управління»

ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань 23 – «Соціальна робота»
спеціальність 231 – «Соціальна робота»
освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та
соціальна політика»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Всього	Іспит (сем.)
Денна	2	3	24	24	5	4	93	150	5

Тернопіль – ТНЕУ
2018

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА І ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»**

**1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ
«Культура і психологія управління»**

Дисципліна – «Культура та психологія управління»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 23 «Соціальна робота»	Вибіркова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 24 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 24 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 97 год. (з них 4 год. – тренінг)</i> Індивідуальна робота (КПЗ) – 5 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання – тижневих – 13 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни «Культура і психологія управління» є психологічні закономірності управлінської діяльності, психологічних стосунків та поведінки людей в організації, традиційні соціально-психологічні явища (соціально-психологічний клімат, спілкування та ін.); психологія праці.

Мета курсу – формування у майбутніх управлінців системи спеціальних знань щодо психосоціологічних підходів у сучасній управлінській парадигмі; оволодіння сучасними психологічними методами ефективного використання людських ресурсів; розуміння психологічних основ системного управління організаціями; набуття умінь психологічного аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища організації і практичних навичок психологічного забезпечення професійної діяльності, прийняття адекватних управлінських рішень; розвиток здібностей, що дають змогу здійснювати управлінську, організаційну, методичну, інноваційну діяльність, керуючи організаціями з урахуванням розвитку та ефективного використання їх кадрового потенціалу, навчити застосовувати методи побудови системи атестації та мотивації персоналу, принципи побудови корпоративної культури в організації.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Сприяти розумінню:

- сутності та соціальної значущості психології управління персоналом у сучасних умовах;
- психології особистості працівника та керівника у процесі здійснення управління;

2. Розвивати здібності:

- до саморозвитку власних фахових якостей, їх відповідності службовому становищу в ієрархії управління;
- до формування ефективної управлінської команди, яка професійно використовує людський потенціал у досягненні цілей організації.

3. Засвоїти:

- методологічні основи психології управління персоналом;
- оволодіти навичками використання соціальних і психологічних технологій управління;
- оволодіти методологією підбору персоналу.

Значна увага приділяється практичному, прикладному характеру дисципліни, що дасть можливість кожному студентові визначити шляхи формування власного іміджу, розвитку особистісного творчого потенціалу для майбутньої професійної діяльності. Цьому сприятимуть практичні заняття, ділові ігри, рольові етюди, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних ділових ситуацій, розв'язання аналітичних задач, підготовка і захист проектів, що репрезентують власні моделі чи концепції вирішення складних управлінських проблем.

Знання, отримані студентами під час вивчення дисципліни «Культура і

психологія управління», повинні забезпечити їм можливість вироблення обґрунтованої професійної позиції по відношенню до проблем організацій.

Передумови для вивчення дисципліни: наявність необхідних знань та навичок, здобутих під час вивчення дисциплін «Управління в соціальній сфері», «Психологія професійної креативності», «Соціально-гуманітарна політика», «Ділові комунікації англійською мовою».

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «Культура і психологія управління»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні засади культури управління.

Тема 1. Культура управління у системі організаційного менеджменту

1. Поняття про науку управління.
2. Зародження і розвиток ідей культури управління у філософії та соціології.
3. Накопичення знань з культури управління в теорії управління.

Тема 2-3. Психологічні теорії особистості в контексті управлінської діяльності

1. Психоаналітична концепція З. Фрейда.
2. Аналітична психологія К. Юнга.
3. Індивідуальна психологія А. Адлера.
4. Когнітивна психологія.
5. Глибинна психологія К. Хорні.
6. Гуманістична психологія.

Тема 4. Психологічні вимоги до менеджера

1. Психологічні «профілі» вітчизняних керівних кадрів.
2. Основні психологічні вимоги до менеджера
 - Біографічні характеристики та здібності керівника
 - Прагнення до лідерства, здатність до керівництва
 - Вольові якості, готовність до ризику
 - Прагнення до успіху, честолюбство, домінування і самодостатність особистості
 - Особливий комбінаторно-прогностичний тип мислення
 - Психологічна вибірковість, практично-психологічний розум, психологічний такт
 - Вимогливість.
3. Труднощі та суб'єктивні обмеження у роботі керівників

Тема 5. Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва

1. Феномен влади: ідентифікація можливостей
2. Моделі управління: переваги і недоліки
3. Типологія стилів керівництва
4. Принципи і прийоми керівництва, особливості стосунків
5. Феномен керівництва
6. Типи менеджерів в американській культурі.
7. Психологічна спадщина номенклатури. Типи керівників у вітчизняній практиці.
8. Якості і риси успішного керівника.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Психологічні особливості управління

Тема 6: Психологічні аспекти працевлаштування та добору кадрів

1. Як зробити кар'єру: «секрети» працевлаштування.
2. Психологічна суть кадрової політики. Формування команди організації
3. Професійний відбір та його основні етапи
4. Використання професіограм і психограм при доборі кадрів
5. Визначення придатності до менеджерської діяльності на основі виявленої функціональної асиметрії
6. Прийом на роботу. Як побудувати бесіду.
7. Адаптація особистості до умов праці.

Тема 7. Психологія трудового колективу

1. Організаційні особливості структури трудового колективу
2. Професійна група як організаційна структура
3. Соціально-психологічний клімат в організації
4. Груповий потенціал: пошук синергії
5. Атестація персоналу
6. Акцентуація.
7. Типи комунікативної поведінки в трудовому колективі.

Тема 8-9. Підвищення ефективності праці індивіда через стимулювання та формування сталих мотивів. Активізація діяльності персоналу

1. Інтеріоризація стимулу в мотив
2. Мотиви праці
3. Порівняльний аналіз японської, американської та вітчизняної моделей управління.
4. Японські «гуртки якості» як форма управління і контролю
5. Вітчизняний досвід «рейтинг працівника»
6. Евристично-професійне навчання
7. Активне соціальне навчання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Прикладні проблеми культури управління

Тема 10-11. Культура управління конфліктами

1. Ключові поняття до теми
2. «Дерево» конфлікту як процесу
3. Характер, причини конфліктних ситуацій у виробничих колективах
4. Наслідки конфліктних ситуацій
5. Рівні розв'язання конфліктів
6. Деякі типові приклади розв'язання виробничих конфліктів
7. Методи розв'язування конфліктів
8. Західні моделі прогнозування і розв'язання конфліктних ситуацій
9. Управління внутрішньоособистісним конфліктом.
10. Конфліктні особистості.

Тема 12. Культурно-психологічні основи управлінських функцій менеджера

1. Психологічний зміст функцій управління.
2. Психосоціологічні особливості стратегічної функції.
3. Психологічні аспекти прийняття управлінських рішень.
4. Психологічні основи авторитету керівника
5. Управління нововведеннями.
6. Класифікація затрат робочого часу керівника і склад норми часу.

Діагностика робочого часу. С/В

7. Причини втрат часу.
8. Планування часу керівників і спеціалістів. Шляхи підвищення ефективності використання робочого часу.

Тема 13. Психологічний імідж організації. Фірмовий стиль як провідна ідея організації

1. Замість вступу в проблему
2. Гештальтпсихологія для практики іміджології
3. Імідж організації
4. Як створити собі імідж.

Тема 14. Практика самоменеджменту

1. Психічне здоров'я як чинник ефективної діяльності
2. Що таке стрес і як його розпізнати
3. Управління стресами.
4. Як можна покращити свій настрій і стан.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА ТА ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

Денна форма навчання

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практ. заняття	Інд. робота	Сам. робота
<u>Змістовий модуль I. Загальні засади культури управління.</u>				
Тема 1. Культура управління у системі організаційного менеджменту	2			4
Тема 2. Виникнення та становлення культури управління як науки		2		4
Тема 3-4. Психологічні теорії особистості в контексті управлінської діяльності	4			5
Тема 5: Дистанція влади як вимір культури		2		4
Тема 6. Психологічні вимоги до менеджера	2		1	4
Тема 7. Стиль та соціально-психологічні аспекти керівництва	2			5
Тема 8-9. Колектив як об'єкт управління. Тайм-менеджмент в культурі управління		4		5
<u>Змістовий модуль II Психологічні особливості управління</u>				
Тема 10. Психологічні аспекти працевлаштування та добору кадрів	2			4
Тема 11. Психологія трудового колективу	2		1	4

Тема 12. Виміри культури і моделі організацій		2		4
Тема 13-14. Підвищення ефективності праці індивіда через стимулювання та формування сталих мотивів. Активізація діяльності персоналу	2			4
Тема 15-16. Культура управління людськими ресурсами (підбір персоналу: методи пошуку та відбору кандидатів)		4	1	5
Тема 17-18. Оцінка персоналу: завдання, функції, методи оцінки		2		5
Тема 19-20. Мотивація персоналу. Системи управління винагородами та структура оплати праці		2		5
Змістовий модуль III. Прикладні проблеми культури управління.				
Тема 21-22. Культура управління конфліктами	2			4
Тема 23. Психологія становлення професійної кар'єри управлінця		2		5
Тема 24. Культурно-психологічні основи управлінських функцій менеджера	2		1	5
Тема 25. Психологія стресу у діяльності керівника		2		5
Тема 26. Корпоративна		2		4

культура				
Тема 27. Психологічний імідж організації. Фірмовий стиль як провідна ідея організації	2		1	5
Тема 28. Практика самоменеджменту	2			4
Загалом:	24	24	5	93

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1

Тема: Виникнення та становлення культури управління як науки (2 год.)

Питання для обговорення

1. Психосоціологічні теорії європейського менеджменту.
2. Теорії та практика психології американського менеджменту.
3. Практика японського менеджменту.
4. Управлінська думка в Україні.
5. Визначення загальних і спеціальних здібностей до управлінської діяльності.
6. Психологія професійної адаптації.
7. Професійна дезадаптація. Агресивність як прояв дезадаптації.

Практичне заняття №2

Тема: Дистанція влади як вимір культури (2 год.)

Питання для обговорення

1. Дистанція влади як вимір культури, її визначення. Індекс дистанції влади. ІДВ для різних країн.
2. Походження відмінностей у рівнях дистанції влади. Основні відмінності між спільнотами з великою і малою дистанцією влади.
3. Дистанція влади і процес навчання. Дистанція влади на рівні організації.

Практичне заняття №3-4

Тема: Колектив як об'єкт управління. Тайм-менеджмент в культурі управління (4 год.)

Питання для обговорення

1. Структура, функції та основні категорії управління людськими ресурсами.
2. Соціально-економічні особливості трудового колективу.
3. Поняття і значення трудового колективу.
4. Структура та стадії розвитку колективу.
5. Потенціал групи.
6. Соціально-психологічний клімат та фактори його регулювання.
7. Принципи побудови колективного управлінського мозку.
8. Роль керівника у формуванні колективу.
9. Розвиток теорії і методологія керування часом.
10. Філософські і психологічні аспекти керування часом.
11. Цикл тайм-менеджменту.
12. Прикладний тайм-менеджмент.

Практичне заняття №5

Тема. Виміри культури і моделі організацій (2 год.)

Питання для обговорення

1. Конфігураційна модель організацій Г. Мінцберга. Професійна, підприємницька, машинна, інноваційна та диверсифікована конфігурації, їх основні властивості.

2. Зв'язок між дистанцією влади, уникненням невизначеності і мотивацією.

Практичне заняття №6-7

Тема: Культура управління людськими ресурсами (підбір персоналу: методи пошуку та відбору кандидатів) (4 год.)

Питання для обговорення

1. Планування і прогнозування потреби в персоналі. Стратегії підбору персоналу. Плинність кадрів.
2. Планування заходів по підборі персоналу. Зовнішній і внутрішній пошук.
3. Підбір персоналу за допомогою сторонніх компаній (outsourcing) та засобів масової інформації.
4. Підбір персоналу: робота з навчальними закладами та ярмарки кар'єри.
5. Встановлення стандартів для проведення відбору кандидатів. Критерії відбору кандидатів.
6. Методи відбору кандидатів: співбесіда, професійне тестування, психометрія, альтернативні методи оцінки.
7. Процедура оцінки кандидатів.
8. Алгоритм підбору на вакансію. Аналіз резюме. Телефонне інтерв'ю. Професійна оцінка. Співбесіда.
9. Організація процедури підбору всередині компанії.
10. Адаптація нових працівників.

Практичне заняття №8-9

Тема: Оцінка персоналу: завдання, функції, методи оцінки (год.)

Питання для обговорення

1. Система оцінки персоналу в процесі управління. Завдання оцінки персоналу. Оцінка показників праці.
2. Види оцінки персоналу. У яких випадках необхідно проводити оцінку. Критерії оцінки персоналу: кількісні показники, якість роботи та індивідуальні особливості працівника.
3. Концепція управління за цілями (Management by Objectives).
4. Концепція управління виконанням (Performance Management).
5. Оцінка робочих досягнень.
6. Оцінка кваліфікації (професійні знання, вміння, навички).
7. Оцінка компетенцій (особистісний потенціал).
8. Методи оцінки персоналу.
9. Атестація персоналу. Технологія проведення атестації. Атестація після завершення випробувального періоду.

- 10.Метод “360 градусів”, зворотний зв’язок у цій методиці. Асесмент-центр. Методика „Таємний покупець”.

Практичне заняття №10-11

Тема: Мотивація персоналу. Системи управління винагородами та структура оплати праці (год.)

Питання для обговорення

1. Компенсаційна політика компанії.
2. Стратегія та політика винагороди.
3. Аналіз ринку праці: принцип зовнішньої відповідності.
4. Огляди заробітних плат.
5. Аналіз інформації про вакансії в ЗМІ (газети, Інтернет).
6. Аналіз зарплатних очікувань кандидатів.
7. Аналіз відгуків на опубліковані вакансії.
8. Дані з офіційних джерел (біржа праці, Державний комітет по статистиці).
9. Формування посад: принцип внутрішньої відповідності.
- 10.Оцінка посади основана на кваліфікації.
- 11.Оцінка посади основана на компетенціях.
- 12.Структура оплати праці.
- 13.Компенсаційний пакет.
- 14.Пільги та доплати працівникам.
- 15.Винагороди для спеціальних груп працівників.
- 16.Бюджети та прогнози по оплаті праці.
- 17.Нематеріальна мотивація.

Практичне заняття №12

Тема. Психологія становлення професійної кар’єри управлінця (2 год.)

Питання для обговорення

1. Розгляд поняття кар’єра з позиції різних галузей науки (соціології, соціальної психології, психології, соціоніки, менеджменту людських ресурсів, менеджменту організацій). Підходи до класифікацій видів кар’єри.
2. Аналіз психологічних особливостей етапів (стадій кар’єри). Співвідношення стадій кар’єри та потреб, статусу, позицій особистості.
3. Психологічні чинники, що впливають на розвиток кар’єри: пов’язані безпосередньо з особистістю; пов’язані із взаємодією особистості із організаційним середовищем; що відображають більш узагальнені інституціональні впливи.
4. Психологічні основи розвитку професійної кар’єри управлінця. Поняття професійної ідентифікації, психолого-управлінського самовизначення, мотиваційної основи професійної діяльності, активності особистості, професіоналізму, професійно важливих якостей та рис особистості керівника, комунікативної компетентності, професійної етики управлінця

Практичне заняття №13

Тема. Психологія стресу у діяльності керівника (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття стресу і ризику в психології управління. Стадії стресу. Ознаки стресу.
2. Професійний стрес та чинники, що впливають на його виникнення в організаціях. Модель професійного стресу за Л.Карамушкою.
3. Поняття синдрому «професійного вигорання» керівника. Основні підходи до вивчення синдрому «професійного вигорання». Психологічні прояви синдрому «професійного вигорання» в управлінській діяльності.
4. Профілактика стресів та професійного вигорання у керівників. Управлінський розвиток керівника і проблема ортобіозу. Гігієна в структурі ортобіозу: гігієна праці, гігієна спілкування, особиста гігієна (В. Шепель)

Практичне заняття №14

Тема: Корпоративна культура (2 год.)

Питання для обговорення

1. Типологія корпоративних культур.
2. Елементи організаційної культури.
3. Формування корпоративної культури.
4. Формальні та неформальні системи цінностей організації.
5. Формування стандартів поведінки членів організації.
6. Формування традицій організації.
7. Методи дослідження корпоративної культури.
8. Методи підтримки корпоративної культури.
9. Форми проведення внутрішнього PR.

6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА/ **Комплексне практичне індивідуальне завдання (5 год.)**

Комплексні практичні індивідуальні завдання з дисципліни «Культура і психологія управління» є видом позааудиторної роботи студента і виконуються під безпосереднім керівництвом викладача.

Метою індивідуальних завдань є самостійне вивчення частини програмового матеріалу, поглиблення, систематизація, закріплення та практичне застосування знань та умінь студента з навчального курсу, розвиток навичок для самостійного пошуку та опрацювання літературних і статистичних джерел, вироблення особистого ставлення до сучасних управлінських та етичних проблем.

Метою КПЗ є оволодіння навичками самостійного вивчення програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, стимулювання творчості студентів і закладання підвалин для їх подальшої науково-дослідної роботи.

Індивідуальні завдання виконує кожен студент шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату згідно із рекомендованим переліком тем. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Обсяг реферату – 10 – 12 сторінок (формат А – 4). Індивідуальна робота виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем. КПЗ оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Можливий захист практичного індивідуального завдання шляхом усного звіту студента.

Методичні вказівки щодо оформлення та написання творчої роботи з дисципліни

Перед написанням творчої роботи з конкретної теми курсу необхідно опрацювати наукову літературу, осмислити прочитане і викласти власні думки щодо порушеної проблеми.

Обсяг: 10-12 сторінок (формат А-4).

Структура та особливості викладу матеріалу

Вступ. Цей компонент не потребує цитувань (хоч вони допускаються), великої кількості абстрактних розмірковувань і великого обсягу.

Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати тему, яка висвітлюється в рефераті, вказавши на персоналії, які працювали над даним питанням, назвати їх праці. Це треба робити чітко й логічно, щоб обсяг вступу не перевищував 15 відсотків від обсягу роботи (1 сторінка).

Основна частина. Тут немає особливих регламентацій. Головне, щоб текст був написаний самостійно. Матеріал, який викладається, необхідно обґрунтовано реферувати. Коли є аргументи і контраргументи, можна вступати в полеміку. Використовувати цитати як для підтвердження, так і для спростування. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування — дослівного (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами з зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30 відсотків реферату.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 7-8 сторінок.

Висновки. Це — підсумок. Тобто чіткість, точність, лаконічність. Жодних цитат, тільки узагальнення, резюмування основних питань і проблем теми, визначення можливостей їх використання у практичній діяльності. Конкретні висновки можна нумерувати.

Список використаної літератури. Укладається за алфавітним порядком мовою оригіналу з усіма вихідними даними.

Робота повинна бути набрана на комп'ютері та видрукована на принтері (електронні версії не приймаються).

Параметри: версія WORD, шрифт – 14 кегель, у рядку 60 – 65 знаків. Сторінки повинні мати відповідні поля та нумерацію: зліва – 30 мм; справа – 10 мм; зверху та знизу – 20 мм.

Виконання КППЗ є обов'язковим складовим модулем залікового кредиту з курсу, компонентом підсумкової та залікової оцінки.

ВАРІАНТИ КОМПЛЕКСНИХ ПРАКТИЧНИХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА І ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

1. Темперамент і характер. Їх розбіжності.
2. Темперамент і професія.
3. Факторний аналіз особистості.
4. Визначення «соціальної організації», принципи побудови та структура.
5. Ділові ролі у соціальній організації і їх розподіл.
6. Чутки і їх класифікація. Міри запобігання чуткам.
7. Позитивні і негативні риси конфлікту.
8. Методи профілактики стресів.
9. Стрес. "Погані" і "добрі" стреси.
10. Типи комунікативної поведінки у трудовому колективі.
11. Проблема оптимізації професійної діяльності.
12. Критерії оцінки сумісності і спрацьованості.
13. Історія розвитку культури управління.
14. Основні елементи культури управління.
15. Неадекватні методи стимулювання праці.
16. Поняття робочого часу та його оплати.
17. Проблеми матеріального заохочення.
18. Визначення і типи здібностей.
19. Обдарованість.
20. Статеві особливості управління.
21. Психологічні аспекти управлінської праці жінок та чоловіків: порівняльний аналіз.
22. Акцентуації.
23. Мистецтво критики в культурі управління.
24. Керівник в ролі третейського судді.
25. Комунікаційні бар'єри в комунікації "керівник — підлеглий".
26. Критерії психічного і духовного здоров'я.

- 27.Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.
- 28.Стресори позаслужбової діяльності.
- 29.Життєві кризи і діяльність керівника.
30. Індивідуальні стилі управління керівника і їх параметри.
- 31.Обмеження сучасного керівника та їх причини.
- 32.Метод синектики та його особливості.
- 33.Адаптація особистості до умов праці.
- 34.Методи вивчення соціально-психологічного клімату колективу.
- 35.Типи керівників у психології управління.
- 36.Менеджер і стиль керівництва. Організаційна культура менеджера.
- 37.Психологія ділової бесіди.
- 38.Психологічні особливості публічного виступу.
- 39.Імідж та його психологічні складові.
- 40.Формальні й неформальні структури в трудовому колективі.
- 41.Рівні та стадії розвитку колективу.
- 42.Психологічна складова проблеми підвищення ефективності праці.
- 43.Формування й регулювання соціально-психологічного клімату трудового колективу.
- 44.Метод переговорів у вирішенні конфліктів.
- 45.Методи арбітражу й посередництва у вирішенні конфліктів.
- 46.Конфлікти в трудовому колективі й шляхи їх вирішення.
- 47.Досвід вирішення конфліктів за кордоном.
- 48.Реклама як метод керування людьми: визначення, функції й психологічна ефективність.
- 49.Рекламна кампанія і її психологічні складові.
- 50.Психологічні методи прийняття управлінських рішень. Психотехніки поведінки керівника в процесі ухвалення рішення.
- 51.Нововведення, його типи й процес здійснення інноваційних змін.
- 52.Особливості психології керування в комерції.
- 53.Психологія керівництва в спортивному колективі.
- 54.Психологічні проблеми керівництва науковим колективом.
- 55.Психологічні принципи й методи в керівництві художнім колективом.
- 56.Психологія управління в міжнародних відносинах.
- 57.Стиль роботи й спосіб життя керівника.
- 58.Взаємозалежність здоров'я й ефективного керування.
- 59.Психологічні проблеми жінок у керуванні.
- 60.Система методів практичної психологічної роботи в керуванні.

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (91 год.)

№ п/п	Тематика	К-ть годин
1	Історія, наукові напрями, предмет, об'єкт, завдання культури управління, її сучасний стан розвитку	1
2	Структура, функції та основні категорії культури управління	1
3	Зв'язок культури управління з іншими науками	1
4	Методи культури управління	1
5	Поняття про особистість. "Людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність": співвідношення понять	2
6	Основні вітчизняні та зарубіжні підходи до вивчення особистості	1
7	Структура особистості службовця. Спрямованість особистості	1
8	Загальнолюдські властивості особистості службовця	1
9	Індивідуально-психологічні риси особистості службовця	1
10	Шляхи формування і розвитку особистості службовця	1
11	Поняття керівництво. Основні психологічні категорії керівництва	2
12	Теорії лідерства (керівництва). Психологічні критерії здатності до лідерства і керівництва.	2
13	Влада і авторитет – важливі чинники впливу керівника на підлеглих. Психологічні особливості форм влади	2
14	Авторитет керівника. Структура та основні психологічні характеристики авторитету. Псевдоавторитети, їх види і причини виникнення	2
15	Творчий характер процесу прийняття рішень	2
16	Функції та типологія конфліктів. Конфлікти в організаціях та у сфері управління. Причини службових конфліктів	2
17	Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій в колективі. Основні тактики та стилі	2

	поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	
18	Відновлення стосунків. Коригування ставлення	2
19	Психологія організації в управлінні. Соціально-психологічні функції організації	2
20	Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації	1
21	Психологічні особливості колективної діяльності в організації	2
22	Класифікація і види колективів	1
23	Шляхи формування колективу	1
24	Психологія відповідальності в організації	2
26	Підвищення ефективності вертикальних і горизонтальних службових взаємовідносин як умова сприятливого психологічного клімату	2
27	Стадії розвитку колективу	2
28	Особливості й ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату	1
29	Чинники, що сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату в колективі	1
30	Досвід вирішення конфліктів за кордоном	2
31	Неадекватні методи стимулювання праці	2
32	Проблема моральної зацікавленості	2
33	Факторний аналіз особистості	2
34	Обдарованість	2
35	Статеві особливості особистості	2
36	Зв'язок будови тіла і характеру	1
37	Класифікація особистостей за Лазурським	2
38	Акцентуації	2
39	Визначення "соціальної організації"	2
40	Принципи побудови "соціальної організації"	2
41	Структура "соціальної організації"	2
42	Сутність групової динаміки. Процеси і явища	2
43	Сутність соціометрії	2
44	Ассесмент-центр. Призначення, структура	2
45	Управління конфліктними ситуаціями в умовах сумісної діяльності. Сітка Томаса	2
46	"Кодекс поведінки" в конфлікті	2

47	Керівник в ролі третейського судді	2
48	Критерії психічного здоров'я	2
49	Критерії духовного здоров'я	2
50	Стрес. “Погані” і “добрі” стреси	2
51	Стресори службової діяльності	2
52	Стресори позаслужбової діяльності	2
53	Позитив у системі “алкоголь-виробництво”	2
54	Негативні сторони у системі “алкоголь-виробництво”	2
55	Можливі проблемні ситуації у системі “сім'я-виробництво”. Шляхи їх вирішення і запобігання	2
Разом:		93 год.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ (4 год.)

Тема. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЕМОЦІЙ

Мета та завдання: освоїти техніки і прийоми психофізіологічної саморегуляції, звільнення м'язових напружень (дихання, м'язове розслаблення, медитація тощо).

Структура заняття

- 1** Вступ. Притча про істину
- 2** Психофізіологічна саморегуляція
- 3** Магічність дихання. Дихальна саморегуляція
- 4** Десять кроків. Техніка звільнення від небажаних емоцій
- 5** Потягнулися – зламалися
- 6** Хребці – вагончики
- 7** Постава
- 8** Хода
- 9** Усвідомлене самонавіювання
- 10** Медитація
- 11** Моторна саморегуляція
- 12** Вправа на завершення «Хвиля»

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Культура і психологія управління» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, тестування);
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КППЗ;
- оцінювання самостійної роботи;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

У випадку відсутності студента на лекції або семінарському занятті він **зобов'язаний** відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача) та конспект відповідей на питання семінару за планом семінарських занять (написано від руки). Лекційні заняття відпрацьовуються шляхом додаткового запитання на екзамені за темою пропущеної лекції.

Невідпрацьовані заняття вважаються незданими.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з навчальної дисципліни «Культура та психологія управління» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту та є зваженою сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності.

Заліковий модуль 1 (поточне тестування)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Електронний варіант лекцій	1–28
2.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1–28
Перелік методичних вказівок і матеріалів		
1.	Індивідуальні завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни (електронний варіант)	1–28
2.	Матеріали для дистанційного вивчення курсу	1–28

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Рекомендовані джерела інформації

Підручники та посібники:

1. Беззубко Л.В. та ін. Управління трудовими конфліктами: Навч. посіб. / Л.В. Беззубко, А.Г.Зюнькін, А.В.Калина. – К.: МАУП, 2004. – 256 с.
2. Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія в економіці та бізнесі. Навч. посіб. – К.,1998.
3. Дзвінчук Д. Психологічні основи ефективного управління. – К., 2000.
4. Егоршин А. П. Управление персоналом: Учебник для вузов. – Н. Новгород: НИМБ, 2005.
5. Кайлюк Є.М., Фесенко Г.Г. Психологія управління: Навчальний посібник. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 183 с.
6. Камінко С., Курант Л., Самборська О., Федотюк Т., Ніколенко С. Психологія в менеджменті: Навчальний посібник. – Тернопіль, 1999. – 400 с.
7. Козелецкий Ю. Человек многомерный (психологическое ссе). – К.,1991.
8. Колот А. М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002.
9. Костриця Н.М., Свистун В.І., Ягупов В.В. Методика навчання студентів спілкуванню в управлінській діяльності: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 272 с.
10. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: Навч. посіб. – К.: "Кондор", 2005.
11. Лебедев-Любимов А. Н. Психология рекламы: Уч.пособ. – СПб., М., Х., Минск, 2003.
12. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник. - К.: ВД «Професіонал», 2006. – 416с.
13. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1997. - 248 с.
14. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 272 с.
15. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 176 с.
16. Морозов А.В. Деловая психология: Курс лекций. – СПб.,2001.
17. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
18. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с.
19. Психологія: Підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 4-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
20. Психология менеджмента / Под ред. Г.С.Никифорова. –

Х., 2002.

21. Психология управления: Курс лекций / Аверченко Л.К., Залесов Г.М., Мокшанцев Р.И. – М.: Новосибирск, 1997.
22. Самигин С.И., Столяренко Л.Д. Психология управления. – Р/н/Д, 2007.
23. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.
24. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608с.
25. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 624 с.

Основна:

1. Анцупов А.Я., Малышев А.А. Введение в конфликтологию. – Ужгород, 1995.
2. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред.. пер. В.О. Васютинський. - К.: Знання-Прес, 2007. – 510 с.
3. Берд Полли. Тайм-менеджмент. – М., 2003
4. Васильченко Ю.Л. Механизмы времени. Тайм-менеджмент: теория, практикум. – К., 2001.
5. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. – М., 1991.
6. Жариков Е.С. Психология управления. Книга для руководителя и менеджера по персоналу. – М., 512 с.
7. Кук М. Эффективный тайм-менеджмент. – М., 2003
8. Курицин А.Н. Організація управління і підготовка персоналу в японських компаніях. – К., 1995.
9. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха: Учеб. пос. для высшего управленческого персонала/ Автор-сост. Р.Р.Кашанов. – Ижевск: Изд-во Удм. Ун-та, 1996. – 448 с.
10. Маслоу А. Психология бытия. – М., 1997.
11. Обран-Лембрик Л.Е. Основи психології управління: Монографія. – Івано-Франківськ.: „Плай”, 2002. – 426 с.
12. Паркер Г. Формирование команды: Сборник упражнений. – СПб., М., 2002.
13. Психология управления персоналом. Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под.ред. А.В. Батаршева, А.С. Лукьянова, , М.: Из-во Института Психотерапии, 2005. – 616 с.
14. Розанова В.А. Психология управленческой деятельности. – М.: Издательство „Экзамен”, 2003. – 192 с.
15. Романовський О.Г. Проблеми формування особистості лідера. – Х., 2000.
16. Руссу В.М., Пеструхов М.О., Жила К.Д., Ангелов Г.Д., Тенюх К.М. В пошуках ефективного керування /Під заг.ред.проф. Г.В. Ангелова. – Одеса.: Аспект, 2002. – 292 с.

17. Слинков В.Н. Управление персоналом (практические рекомендации). – 2-е изд. – К.: Алерта; КНТ, 2006.-240 с.
18. Спивак В. А. Корпоративная культура. СПб: Питер, 2001.
19. Тідор С.Н. Психологія управління: від особи до команди. – Петрозаводськ: Фоліум, 2006.
20. Фромм Э. Бегство от свободы. – М.,1995.
21. Хейз Ники. Успех – один на всех: Основные аспекты эффективного руководства командой/ пер. с англ. – Днепропетровск: Баменс Бизнес Букс, 2005 – 240 с.
22. Хьелл Л., Зиглер Д. Теория личности. – СПб.,1997.
23. Швальбе Б., Швальбе Х. Личность. Карьера. Успех. – М.,1993.
24. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. – 8-е изд. – СПб.: Питер, 2003.
25. Щекин Г. Организация и психология управления персоналом. – К.: МАУП, 2002.